

Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Noardwest Fryslân

**Afstemmingsverordening
WWB, IOAW en IOAZ
Dienst SoZaWe Nw. Fryslân**

Het bestuur van het openbaar lichaam Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân;

gelet op artikel 8 lid 1 onderdelen b en h, artikel 9a lid 12 en artikel 18 lid 1, 2 en 3 van de Wet werk en uitkering, de artikelen 20 en 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en de artikelen 20 en 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;

overwegende dat van de Verordening WWB, IOAW en IOAZ de afdeling afstemming van de uitkering aanpassing behoeft;

bestuit

vast te stellen:de volgende

Afstemmingsverordening WWB, IOAW en IOAZ Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân;

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begrippen

1. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Wet werk en uitkering (WWB), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Gemeentewet.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:
 - a. het bestuur: het bestuur van de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân;
 - b. WWB: Wet werk en uitkering;
 - c. IOAW: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
 - d. IOAZ: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
 - e. Bbz: Besluit uitkeringverlening zelfstandigen 2004
 - f. Wet SUWI: Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen;
 - g. uitkering: de uitkering als bedoeld in artikel 5 aanhef en onder a van de WWB, alsmede de uitkering als bedoeld in artikel 5 eerste lid van de IOAW en de IOAZ.
 - h. uitkeringsnorm: de toepasselijke uitkeringsnorm als bedoeld in artikel 5 onderdeel c WWB; de uitkeringsnorm plus de op grond van artikel 12 WWB verleende bijzondere bijstand; de verleende bijzondere bijstand; of, voorzover sprake is van een IOAW of IOAZ uitkering, de grondslag van de uitkering als bedoeld in artikel 5 IOAW respectievelijk artikel 5 IOAZ.
 - i. benadelingsbedrag:
 1. de uitkering die teveel of ten onrechte is verstrekt als gevolg van het schenden van de inlichtingenplicht; en
 2. de uitkering waarop eerder, langer of tot een hoger bedrag een beroep wordt of is gedaan ten gevolge van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan.

Artikel 2. Afstemmen van de uitkering

1. Als de belanghebbende, voorafgaand aan of tijdens de uitkering, naar het oordeel van het bestuur tekortschietend besef van verantwoordelijkheid betoont voor de voorziening in het bestaan of de uit de WWB respectievelijk het Bbz, de IOAW, de IOAZ alsmede de uit artikel 30c, tweede en derde lid van de Wet SUWI voortvloeiende verplichtingen niet of onvoldoende nakomt, waaronder begrepen het zich jegens het Bestuur of diens ambtenaren zeer ernstig misdragen, wordt overeenkomstig deze verordening de uitkering afgestemd.
2. De mate van de afstemming wordt gebaseerd op:
 - de ernst van de gedraging;
 - de mate waarin de belanghebbende de gedraging kan worden verweten; én
 - de omstandigheden waarin de belanghebbende verkeert.
3. Afstemming van de uitkering op grond van deze verordening laat onverlet de bevoegdheid van het bestuur dat ter zake van dezelfde gedraging over kan worden gegaan tot opschorting of intrekking van het recht op uitkering.

Artikel 3. Berekeningsgrondslag

1. Een afstemming wordt berekend over de uitkeringsnorm.
2. In afwijking van het eerste lid kan een afstemming ook worden toegepast op de bijzondere bijstand indien:
 - a. aan belanghebbende bijzondere bijstand wordt verleend met toepassing van artikel 12 WWB; of
 - b. de verwijtbare gedraging van belanghebbende in relatie met zijn recht op bijzondere bijstand daartoe aanleiding geeft;
 - c. het beroep op bijzondere bijstand het gevolg is van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid;

Artikel 4. Het besluit tot opleggen van een afstemming

In het besluit tot het opleggen van een afstemming worden in ieder geval vermeld:

- de reden van de afstemming;
- de duur van de afstemming;
- het percentage of bedrag waarmee de uitkering wordt afgestemd en
- als dit van toepassing is, de reden om af te wijken van de standaardafstemming.

Artikel 5. Afzien van afstemming

1. Het bestuur ziet af van een afstemming indien:
 - a. elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt; of
 - b. de verwijtbare gedraging meer dan een jaar voor constatering van die gedraging door het bestuur heeft plaatsgevonden, tenzij de gedraging een schending van de inlichtingenplicht inhoudt en als gevolg van die gedraging ten onrechte of teveel uitkering is verleend.
Een afstemming wegens schending van de inlichtingenplicht wordt niet opgelegd na verloop van vijf jaren nadat de betreffende gedraging heeft plaatsgevonden.
2. Het bestuur kan afzien van een afstemming als het daarvoor dringende redenen aanwezig acht.
Indien het bestuur afziet van een afstemming op grond van dringende redenen, wordt de belanghebbende hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.
3. Als er sprake is van een verwijtbare gedraging en er op grond van dringende redenen wordt afgezien van een afstemming telt dit mee voor recidive.

Artikel 6. Schriftelijke waarschuwing

1. Het bestuur kan volstaan met een schriftelijke waarschuwing indien daarvoor bijzondere redenen aanwezig zijn, tenzij de gedraging heeft plaatsgevonden binnen

- één jaar nadat eerder een afstemming op de uitkering heeft plaatsgevonden of schriftelijke waarschuwing is gegeven;
2. Als het bestuur afziet van het afstemmen van de uitkering op grond van bijzondere redenen, wordt de belanghebbende daarvan schriftelijk mededeling gedaan. Dit, in de vorm van een schriftelijke waarschuwing.
 3. Een schriftelijke waarschuwing telt mee voor recidive.

Artikel 7. Afwijken van de afstemming

Op grond van bijzondere omstandigheden kan een volgens deze verordening vastgestelde afstemming, die hoger is dan twintig procent, worden gehalveerd onder gelijktijdige verdubbeling van de duur van die afstemming.

Artikel 8. Ingangsdatum, tijdvak van een afstemming en heroverweging

1. Een afstemming wordt toegepast met ingang van de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop het besluit tot het toepassen van de afstemming aan een belanghebbende is bekendgemaakt. Daarbij wordt uitgegaan van de op dat tijdstip voor die belanghebbende geldende uitkeringsnorm.
2. Bij een aanvraag om uitkering wordt de afstemming met ingang van de ingangsdatum van die uitkering opgelegd.
3. Als afstemming overeenkomstig het eerste of tweede lid niet of onvoldoende mogelijk is, omdat de uitkering is beëindigd of ingetrokken, kan de afstemming over het nog resterende deel van de afstemming alsnog worden opgelegd en/of ten uitvoer worden gelegd, als aan de belanghebbende binnen 12 maanden na bekendmaking van het besluit omtrent de verwijtbare gedraging opnieuw, binnen ons dienstgebied, aanspraak op een uitkering maakt.
4. Een afstemming die voor een langere periode dan drie maanden wordt opgelegd, wordt één keer binnen drie maanden nadat deze voor het eerst ten uitvoer is gelegd heroverwogen.

Hoofdstuk 2. Samenloop en recidive

Artikel 9. Samenloop van gedragingen

1. Indien sprake is van één gedraging die schending oplevert van meerdere in de deze verordening genoemde verplichtingen, wordt één afstemming opgelegd. Voor het bepalen van de hoogte en duur van de afstemming wordt uitgegaan van de gedraging waarop de hoogste afstemming is gesteld.
2. Indien sprake is van meerdere gedragingen die schending opleveren van één of meerdere in de deze verordening genoemde verplichtingen, wordt voor iedere gedraging een afzonderlijke afstemming opgelegd. Deze afstemmingen worden gelijktijdig opgelegd, tenzij dit gelet op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van de belanghebbende niet verantwoord is.
3. Bij een samenloop van afstemmingen waardoor de totale afstemming meer dan honderd procent bedraagt wordt de afstemming gehalveerd onder gelijktijdige verdubbeling van de periode.

Artikel 10. Recidive

1. Indien een belanghebbende zich binnen twaalf maanden na bekendmaking van een besluit waarmee een afstemming is toegepast vanwege een gedraging als bedoeld in van deze verordening, opnieuw schuldig maakt aan een verwijtbare gedraging zoals bedoeld in voornoemde artikelen, wordt het percentage van de afstemming verdubbeld
2. Bij een afstemming van honderd procent wordt de duur van de afstemming verdubbeld.

Hoofdstuk 3. Niet nakomen van de verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling

Artikel 11. Gedragingen

Gedragingen van een belanghebbende waardoor algemeen geaccepteerde arbeid niet wordt behouden of één van de verplichtingen op grond van artikel 9 WWB, artikel 9a WWB, artikel 55 WWB respectievelijk artikel 37 IOAW, artikel 38 IOAW, artikel 37 IOAZ en artikel 38 IOAZ niet of onvoldoende worden nagekomen, worden onderscheiden in de volgende categorieën:

1. Eerste categorie:
 - a. het zich niet/niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het UWV Werkbedrijf of het niet tijdig laten verlengen van de registratie.
 - b. het niet ondertekenen en/of het niet aan het bestuur verstrekken van het ondertekende plan van aanpak of trajectplan.
2. Tweede categorie:
 - a. het in de periode voorafgaande aan de uitkeringsverlening en/of gedurende de periode van uitkeringsverlening niet naar vermogen trachten algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen of te aanvaarden;
 - b. gedragingen die de inschakeling naar arbeid belemmeren;
 - c. het niet of in onvoldoende mate meewerken aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling of uitvoering van een plan van aanpak/trajectplan, anders dan het niet verschijnen zonder bericht van verhindering
 - d. het niet of onvoldoende gebruik maken van een door het bestuur aangeboden voorziening zoals bedoeld in artikel 9 lid 1 onderdeel b WWB en artikel 10 lid 1 WWB respectievelijk artikel 36 lid 1 IOAW en artikel 37 lid 1 onderdeel e IOAW en artikel 36 lid 1 IOAZ en artikel 37 lid 1 onderdeel e IOAZ, voor zover dit niet heeft geleid tot het geen doorgang vinden of tot voortijdige beëindiging van die voorziening;
 - e. het niet of in onvoldoende mate meewerken aan het opstellen, uitvoeren en evalueren van een plan van aanpak zoals bedoeld in artikel 44a WWB, indien van toepassing en voor zover dit niet heeft geleid tot het geen doorgang vinden of tot voortijdige beëindiging van dat plan van aanpak;
 - f. het uit houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken de verplichtingen zoals bedoeld in artikel 9 lid 1 onderdeel b WWB respectievelijk artikel 37 lid 1 onderdeel e IOAW en artikel 37 lid 1 onderdeel e IOAZ niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder zoals bedoeld in artikel 9a lid 1 WWB respectievelijk 38 lid 1 IOAW en artikel 38 lid 1 IOAZ.
 - g. het onvoldoende nakomen van de verplichtingen zoals bedoeld in artikel 9 lid 1 WWB of artikel 55 WWB, voor zover het gaat om een persoon jonger dan 27 jaar, gedurende vier weken na de melding zoals bedoeld in artikel 43 lid 4 en 5 WWB.
3. Derde categorie:
 - a. het niet aanvaarden van algemeen geaccepteerde arbeid of algemeen geaccepteerde arbeid, waarbij gebruik wordt gemaakt van een voorziening als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onderdeel a van de WWB, artikel 34, 1e lid onderdeel a van de IOAW respectievelijk IOAZ;
 - b. het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid of algemeen geaccepteerde arbeid, waarbij gebruik wordt gemaakt van een voorziening als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onderdeel a van de WWB, artikel 34, eerste lid onderdeel a van de IOAW/ IOAZ;
 - c. het door eigen toedoen verliezen van een voorliggende voorziening;
 - d. het niet meewerken aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling of uitvoering van een plan van aanpak/trajectplan, o.a. door het niet verschijnen op een oproep zonder bericht van verhindering;

- e. het niet of onvoldoende gebruik maken van een door het bestuur aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling zoals bedoeld in artikel 9 lid 1 onderdeel b WWB en artikel 10 lid 1 WWB respectievelijk artikel 36 lid 1 IOAW en artikel 37 lid 1 onderdeel e IOAW en artikel 36 lid 1 IOAZ en artikel 37 lid 1 onderdeel e IOAZ, voor zover dit heeft geleid tot het geen doorgang vinden of tot voortijdige beëindiging van die voorziening;
- f. het niet of onvoldoende verrichten van een door het bestuur opgedragen tegenprestatie naar vermogen zoals bedoeld in artikel 9 lid 1 onderdeel c WWB, artikel 37 lid 1 onderdeel f IOAW of artikel 37 lid 1 onderdeel f IOAZ.

Artikel 12. Hoogte en duur van een afstemming

De afstemming, bij gedragingen zoals bedoeld in artikel 11, wordt vastgesteld op:

- a. tien procent van de uitkeringsnorm gedurende één maand bij gedragingen van de eerste categorie;
- b. twintig procent van de uitkeringsnorm gedurende één maand bij gedragingen van de tweede categorie;
- c. honderd procent van de uitkeringsnorm gedurende één maand bij gedragingen van de derde categorie.

Hoofdstuk 4. Niet of onvoldoende nakomen van de inlichtingenplicht

Artikel 13. Te laat verstrekken van gegevens (binnen of buiten de hersteltermijn WWB/IOAW/IOAZ/Bbz of aanvultermijn Awb)

Indien een belanghebbende de inlichtingenplicht zoals bedoeld in artikel 17 WWB respectievelijk artikel 13 IOAW of artikel 13 IOAZ niet is nagekomen door informatie die van belang is voor de arbeidsinschakeling of verlening van de uitkering en de voortzetting daarvan niet binnen de door het bestuur daartoe gestelde termijn te verstrekken, wordt een afstemming opgelegd van tien procent van de uitkeringsnorm gedurende één maand.

Artikel 14. Verstrekken van onjuiste of onvolledige inlichtingen zonder gevolgen voor de uitkering

Indien het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht zoals bedoeld in artikel 17 WWB respectievelijk artikel 78s lid 3 en 4 WWB, artikel 13 van de IOAW of artikel 13 van de IOAZ niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van uitkering, bedraagt de afstemming tien procent van de uitkeringsnorm gedurende één maand.

Artikel 15. Verstrekken van onjuiste of onvolledige inlichtingen met gevolgen voor de uitkering

1. Indien het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht zoals bedoeld in artikel 17 WWB respectievelijk artikel 78s lid 3 en 4 WWB, artikel 13 van de IOAW of artikel 13 van de IOAZ heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van uitkering, wordt de afstemming afgestemd op de hoogte van het benadelingsbedrag.
2. De afstemming wordt vastgesteld op:
 - a. twintig procent van de uitkeringsnorm gedurende één maand bij een benadelingsbedrag tot en met € 2.000,-;
 - b. veertig procent van de uitkeringsnorm gedurende één maand bij een benadelingsbedrag vanaf € 2.000,- tot en met € 4.000,-;
 - c. honderd procent van de uitkeringsnorm gedurende één maand bij een benadelingsbedrag groter dan € 4.000,-.
3. De afstemming, bedoeld in het eerste lid, bedraagt tenminste € 100,00.
4. Van een afstemming wordt afgezien:
 - a. zodra ter zake van de gedraging strafvervolgning is ingesteld en het onderzoek ter terechtzitting een aanvang heeft genomen;

- b. zodra het recht tot strafvervolgning is vervallen, doordat het Openbaar Ministerie een schikking met belanghebbende heeft getroffen.

Hoofdstuk 5. Overige gedragingen die leiden tot een afstemming

Artikel 16. Het niet tijdig voldoen aan een oproep

Indien een belanghebbende de verplichting op grond van artikel 17 van de WWB of artikel 13 van de IOAW respectievelijk IOAZ niet is nagekomen door het niet of niet tijdig voldoen aan een oproep in verband met het recht op uitkering op een aangegeven tijd, datum en plaats te verschijnen, wordt de uitkering afgestemd met twintig procent van de uitkeringsnorm gedurende één maand.

Artikel 17. Nadere verplichtingen

Indien aan belanghebbende een of meerdere verplichtingen als bedoeld in artikel 55 van de WWB zijn opgelegd en deze niet of in onvoldoende mate worden nagekomen, wordt de uitkering verlaagd met tenminste tien procent van de uitkeringsnorm gedurende één maand.

Artikel 18. Zeer ernstige misdragingen

Indien een belanghebbende zich zeer ernstig misdraagt tegenover het bestuur of zijn ambtenaren, onder omstandigheden die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van de WWB, IOAW of IOAZ, wordt een afstemming opgelegd van minimaal vijftig procent van de uitkeringsnorm gedurende een maand.

Artikel 19. Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

1. Als een belanghebbende een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan heeft betoond, anders dan gedragingen als bedoeld in hoofdstuk 3 en 4 van deze verordening, wordt de uitkering afgestemd. De hoogte en de duur van de afstemming is afhankelijk van het benadelingsbedrag.
2. Onder tekortschietend besef wordt in ieder geval begrepen;
 - het op een onverantwoorde wijze besteden van vermogen of vermogensbestanddelen. Dit, voor zover de uitkeringsverlening redelijkerwijs was te voorzien;
 - het verwijtbaar geen beroep kunnen doen op een voorliggende voorziening, door deze niet te gelde te maken dan wel weigeren er een beroep op te doen.
3. De afstemming bedraagt honderd procent van de uitkering of uitkeringsnorm voor de duur van de periode dat belanghebbende als gevolg van zijn gedragingen langer recht heeft op een uitkering.
4. Als de afstemming over een langere duur is opgelegd wordt na drie maanden de afstemming gewijzigd naar vijftig procent van de uitkeringsnorm voor de resterende duur van de periode dat belanghebbende als gevolg van zijn gedragingen langer recht heeft op een uitkering.
5. Indien geen benadelingsbedrag kan worden vastgesteld, bedraagt de afstemming tien procent van de uitkeringsnorm gedurende één maand.

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Artikel 21. Hardheidsclausule

Door of namens het bestuur kan in bijzondere gevallen ten gunste van de belanghebbende worden afgeweken van de bepalingen van deze verordening, indien toepassing hiervan tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 22. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2012.

Artikel 23 Overgangsbepaling

Deze verordening is van toepassing op afstemmingswaardige gedragingen als bedoeld in de artikelen 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19 en 20 die hebben plaatsgevonden na 31 december 2011 en op maatregelwaardige gedragingen als bedoeld in artikel 15 die zijn geconstateerd na 31 december 2011.

Artikel 24. Intrekking oude regeling

De afdeling afstemming van de uitkering en langdurigheidstoelage van de Verordening WWB, zoals laatstelijk op 28 maart 2007 gewijzigd is vastgesteld komt te vervallen per 1 januari 2012.

Artikel 25. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Afstemmingsverordening WWB, IOAW en IOAZ Dienst SoZaWe Nw. Fryslân;

Aldus besloten in de openbare bestuursvergadering van ...december 2011.

Het bestuur voornoemd,

de secretaris,

de voorzitter,.

Algemene toelichting Afstemmingsverordening WWB, IOAW en IOAZ Dienst SoZaWe Nw. Fryslân;

Rechten en plichten in de WWB

Het bestuur heeft in de WWB een verantwoordelijkheid met betrekking tot de invulling van de rechten en plichten van uitkeringsgerechtigden. Mede gelet op de rechtszekerheid van een uitkeringsgerechtigde moet het bestuur het eigen beleid vastleggen in een verordening.

Rechten en plichten zijn twee kanten van één medaille. Het recht op algemene uitkering is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering.

Artikel 18 lid 1 WWB spreekt over het afstemmen van de uitkering en de daaraan verbonden verplichtingen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende. In deze bepaling wordt benadrukt dat het vaststellen van de hoogte van de uitkering en de daaraan verbonden verplichtingen voor uitkeringsgerechtigden maatwerk is. Daarbij moet recht worden gedaan aan de individuele situatie en de persoonlijke omstandigheden van uitkeringsgerechtigden. Artikel 18 lid 2 WWB legt een directe koppeling tussen de rechten en verplichtingen van uitkeringsgerechtigden: het recht op een uitkering is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering. Dit betekent dat de vaststelling van de hoogte van de uitkering niet alleen afhangt van de toepasselijke uitkeringsnorm en de beschikbare middelen van de belanghebbende, maar ook van de mate waarin de verplichtingen worden nagekomen.

Wanneer het bestuur tot het oordeel komt dat een uitkeringsgerechtigde zijn verplichtingen niet of in onvoldoende mate nakomt, verlaagt het de uitkering. Er is dus geen sprake van een bevoegdheid, maar van een verplichting. Alleen wanneer iedere vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, ziet het bestuur af van een dergelijke afstemming. Het bestuur moet niettemin bij de vaststelling van de afstemming rekening houden met de persoonlijke omstandigheden en de individueel vastgestelde verplichtingen. Het bestuur kan dan ook van een afstemming afzien indien het daartoe zeer dringende redenen aanwezig acht.

Is afgezien van een afstemming wegens het ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van bepalingen ten aanzien van recidive deze gedraging mee te tellen. Is vanwege de afstemming op grond van artikel 18 lid 1 WWB van een afstemming afgezien dan is daarin geen reden gelegen om de betreffende gedraging buiten beschouwing te laten in geval van recidive.

Wordt een afstemming voor een langere duur dan drie maanden opgelegd, dan zal het bestuur de afstemming éénmalig aan een herbeoordeling moeten onderwerpen. Dat volgt uit artikel 18 lid 3 WWB. Bij een dergelijke herbeoordeling hoeft niet opnieuw een besluit te worden genomen, waarbij alle feiten en omstandigheden opnieuw tegen het licht worden gehouden. Het heeft slechts als doel vast te stellen of belanghebbende tussentijds (binnen de periode waarover de afstemming zich uitstrekt) blijkt heeft gegeven van een zodanige gedragsverandering of dat sprake is van een zodanige wijziging van omstandigheden, dat aanleiding bestaat de eerder opgelegde afstemming in zwaarte of duur bij te stellen (zie CRvB 19-04-2011, nr. 10/4882 WWB).

Een afstemming krachtens de afstemmingsverordening moet niet gezien worden als een strafrechtelijke sanctie. Indien een betreffende gedraging ook een strafbaar feit oplevert, kan belanghebbende hier strafrechtelijk voor vervolgd worden. Ondanks het feit dat de afstemming geen strafrechtelijke sanctie is, kunnen de afstemming en de strafvervolgning niet naast elkaar

bestaan als sprake is van hetzelfde rechtsfeit (bijvoorbeeld inlichtingenfraude). Het beginsel van 'ne bis in idem' staat daaraan in de weg.

Afstemmen in de IOAW en de IOAZ

Sinds 1 juli 2010 heeft het bestuur de mogelijkheid een IOAW of IOAZ uitkering te afstemmen of te weigeren indien een belanghebbende de aan het recht op uitkering verbonden verplichtingen niet of onvoldoende nakomt (artikel 20 IOAW en artikel 20 IOAZ). De dienst moet het beleid vastleggen in een verordening (artikel 35 lid 1 onderdeel b IOAW en artikel 35 lid 1 onderdeel b IOAZ).

De afstemming van de uitkering komt in de plaats van het boeten- en maatregelenregime.

Artikelsgewijze toelichting

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begrippen

Er is voor gekozen om begrippen die al zijn omschreven in de WWB, IOAW, IOAZ, Awb of de Gemeentewet niet afzonderlijk te definiëren in deze verordening. Dit voorkomt dat in geval van wijziging van betreffende definities in de betreffende wetten ook de verordening moet worden gewijzigd.

Onder de 'uitkeringsnorm' (lid 2 onderdeel h) wordt in deze verordening verstaan de in de situatie van belanghebbende geldende uitkeringsnorm. Dit is de toepasselijke norm, vermeerderd met toeslagen, en verminderd met afstemmingen, alles inclusief vakantietoeslag. Voor zover sprake is van een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ wordt onder uitkeringsnorm verstaan de toepasselijke grondslag zoals bedoeld in artikel 5 IOAW en artikel 5 IOAZ.

Artikel 2. Afstemmen van de uitkering

De WWB, Bbz 2004, IOAW en IOAZ stelt tegenover het recht op een uitkering een aantal verplichtingen. Deze verplichtingen zijn in de wet zelf alsmede in de Wet SUWI opgenomen. Het betreffen onder andere de volgende verplichtingen:

- het tonen van voldoende besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan;
- de plicht tot arbeidsinschakeling;
- de informatieplicht;
- de medewerkingsplicht, die door het Bestuur nodig worden geacht voor een doelmatige bedrijfs- of beroepsuitoefening alsmede
- het naar behoren voeren van een administratie (Bbz 2004).

Als de uitkering wordt verleend aan echtgenoten en daarmee gelijkgestelden gelden de verplichtingen bedoeld voor ieder van hen.

In deze verordening zijn voor verschillende gedragingen die een schending van een verplichting betekenen, een standaard afstemming vastgesteld in de vorm van een vaste percentuele afstemming van het bedrag van de uitkering gedurende een vaste periode.

In het tweede lid is de hoofdregel neergelegd dat de afstemming dient te worden afgestemd op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de individuele omstandigheden van de belanghebbende. Deze bepaling brengt met zich mee dat bij elke afstemming/afstemming zal moeten worden nagegaan of gelet op de individuele omstandigheden van de belanghebbende afwijking van de hoogte en de duur van de voorgeschreven standaardafstemming geboden is.

Afwijking van de standaardafstemming kan zowel een verzwaring als een matiging betekenen.

Dit betekent dat bij de beoordeling of er een afstemming moet plaatsvinden, en zo ja welke, telkens de volgende drie stappen moet worden doorlopen:

- Stap 1: vaststellen van de ernst van de gedraging (objectieve vaststelling);
- Stap 2: vaststellen van de verwijtbaarheid (mogelijkheden/onmogelijkheden van het individu alsmede eventuele persoonlijke omstandigheden);
- Stap 3: vaststellen van de omstandigheden van de belanghebbende (bijzondere sociale en/of medische omstandigheden).

De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in het standaardpercentage waarmee het bedrag van de uitkering verlaagd wordt. Voor wat betreft de beoordeling van de mate van verwijtbaarheid wordt o.a. verwezen naar de toelichting bij artikel 5 (afzien van afstemming). Deze stappenoverweging dient opgenomen te worden in de rapportage en/ of het besluit.

In het derde lid is opgenomen dat een besluit tot afstemming niet verhindert dat ter zake van een zelfde gedraging gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid om tot opschorting of intrekking van het recht op uitkering over te gaan.

Artikel 3. Berekeningsgrondslag

Uitkeringsnorm (lid 1)

In artikel 5 lid 1 van deze verordening is het uitgangspunt vastgelegd dat een afstemming wordt berekend over de uitkeringsnorm. Onder de uitkeringsnorm wordt verstaan de wettelijke norm, inclusief de toeslag of afstemming, op grond van de bepalingen in de Toeslagenverordening WWB Dienst SoZaWe Nw. Fryslân en inclusief vakantietoeslag. Bij een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ wordt gekeken naar de grondslag als bedoeld in artikel 5 IOAW/IOAZ.

Bijzondere bijstand (lid 2 en 3)

In artikel 3 lid 2 onderdeel a van deze verordening is bepaald dat een afstemming ook kan worden toegepast op de bijzondere bijstand indien aan een belanghebbende bijzondere bijstand wordt verleend met toepassing van artikel 12 WWB. Personen tussen de 18 en 21 jaar ontvangen een lage jongerennorm, die indien noodzakelijk wordt aangevuld door middel van aanvullende bijzondere bijstand in de kosten van levensonderhoud. Als een afstemming uitsluitend op de lage jongerennorm wordt opgelegd, zou dit leiden tot rechtsongelijkheid ten opzichte van de 21-jarigen. Daarom is in het derde lid, onderdeel a, geregeld dat de berekeningsgrondslag in dat geval bestaat uit de uitkeringsnorm +/- de verleende bijzondere bijstand op grond van artikel 12 WWB.

Artikel 3 lid 2 onderdeel b van deze verordening maakt het mogelijk dat het bestuur in incidentele gevallen een afstemming oplegt over de bijzondere bijstand. Er moet dan wel een verband bestaan tussen de gedraging van een belanghebbende en zijn recht op bijzondere bijstand. Een afstemming kan uitsluitend worden opgelegd indien daadwerkelijk bijzondere bijstand is verstrekt, en de aanvraag bijvoorbeeld niet is afgewezen wegens tekortschietend besef van verantwoordelijkheid.

Aangezien een langdurigheidstoeslag op grond van artikel 5 onderdeel c van de WWB beschouwt wordt als bijzondere bijstand biedt deze verordening eveneens ruimte om een afstemming toe te passen op een langdurigheidstoeslag.

Artikel 4. Het besluit tot opleggen van een afstemming

Het afstemmen van een uitkering op grond van deze verordening vindt plaats door middel van een besluit.

Om praktische redenen is er voor gekozen de afstemming altijd naar de toekomst op te leggen. (zie toelichting op artikel 8) In dit artikel is aangegeven wat in het besluit in ieder geval moet worden vermeld. Deze eisen vloeien rechtstreeks voort uit de Awb en dan met name uit het motiveringsvereiste. Het motiveringsvereiste houdt onder andere in dat een besluit kenbaar is en van een deugdelijke motivering is voorzien.

Artikel 5. Afzien van een afstemming

Afzien van een afstemming (lid 1)

Het afzien van een afstemming "indien elke vorm van verwijtbaarheid" ontbreekt, is overgenomen uit artikel 18 lid 2 WWB (respectievelijk artikel 20 lid 3 IOAW en artikel 20 lid 3 IOAZ). Aangenomen moet worden dat hiervan uitsluitend sprake is bij evidente afwezigheid van verwijtbaarheid (zie CRvB 24-07-2001, nr. 99/1857 NABW, LJN AD4887).

Het is aan het bestuur te beoordelen of elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt aan het betreffende gedrag. Is vanwege de afwezigheid van elke vorm van verwijtbaarheid afgezien van een afstemming, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van recidive deze gedraging mee te tellen (zie artikel 10 van deze verordening).

Een andere reden om af te zien van een afstemming is dat de gedraging te lang geleden heeft plaatsgevonden (verjaring). Omwille van de effectiviteit ("lik op stuk") is het nodig dat een afstemming spoedig nadat de gedraging heeft plaatsgehad, wordt opgelegd. Om deze reden regelt artikel 5 lid 1 onderdeel b van deze verordening dat het bestuur geen afstemmingen oplegt voor gedragingen die langer dan één jaar geleden hebben plaatsgevonden. Dit heeft tevens als voordeel dat een uitkeringsgerechtigde niet te lang in onzekerheid wordt gehouden over de vraag of de dienst overgaat tot het opleggen van een afstemming.

Voor gedragingen die een schending van de informatieplicht inhouden en als gevolg waarvan ten onrechte uitkering is verleend of een te hoog bedrag aan uitkering is verleend, geldt in deze verordening een verjaringstermijn van vijf jaar.

Een termijn van vijf jaar ligt voor de hand gelet op de ernst van de gedraging (fraude) en gelet op het feit dat er vaak meer tijd nodig is om de omvang van de fraude (het benadelingsbedrag) vast te kunnen stellen.

Afzien van afstemmen in verband met dringende redenen (lid 2 en 3)

In artikel 5 lid 2 van deze verordening is geregeld dat kan worden afzien van een afstemming als daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. Deze verordening stelt een algemene verplichting tot het afstemmen van de uitkering voorop. Uitzonderingen moeten echter mogelijk zijn indien voor de belanghebbende onaanvaardbare consequenties zouden optreden.

Uit het woord "dringend" blijkt dat er wel iets heel bijzonders en uitzonderlijks aan de hand moet zijn, wil een afwijking van het algemene principe gerechtvaardigd zijn. Wat dringende redenen zijn, is afhankelijk van de concrete situatie en kan dus niet op voorhand worden vastgelegd. Hierbij wordt opgemerkt dat ernstige financiële gevolgen op zichzelf geen reden zijn om van een afstemming af te zien, aangezien dit inherent is aan het afstemmen van een uitkering.

Het doen van een schriftelijke mededeling dat het bestuur afziet van een verwijtbare afstemming wegens dringende redenen, is van belang in verband met eventuele recidive (artikel 5 lid 3 van deze verordening). Het afstemmen van de uitkering bij recidive is geregeld in artikel 10 van deze verordening.

Artikel 6. Schriftelijke waarschuwing

In dit artikel is geregeld dat kan worden volstaan met een schriftelijke waarschuwing in plaats van een afstemming als het bestuur daarvoor bijzondere redenen aanwezig acht. Wat die bijzondere redenen zijn, is afhankelijk van de concrete situatie in het individuele geval en kan niet op voorhand in deze verordening of afzonderlijke werkinstructie worden vastgelegd. Vast staat wel dat er sprake moet zijn van een vorm van verwijtbaarheid.

Echter als uit onderzoek blijkt dat de verwijtbaarheid zeer gering is of dat de omstandigheden van persoon en gezin daartoe voldoende aanleiding geven kan de schriftelijke waarschuwing een instrument zijn met een voldoende corrigerend vermogen. Vooral voor de belanghebbende die voor het eerst in verzuim is.

Het doen van een schriftelijke waarschuwing telt volledig mee bij de bepaling van recidive. Ook een waarschuwing kan, ingeval van herhaling, dus aanleiding zijn om een afstemming in duur of hoogte te verdubbelen. In die zin heeft een waarschuwing rechtsgevolg, zodat er bezwaar en beroep tegen kan worden aangetekend.

Niet volstaan kan worden met een schriftelijke waarschuwing als, in de voorafgaande twaalf maanden, eerder een waarschuwing is gegeven of afstemming op de uitkering heeft plaatsgevonden.

Artikel 7. Afwijken van de afstemming

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid om het percentage van de afstemming te halveren met gelijktijdig verdubbeling van de duur van de periode van die afstemming. Dit kan van belang zijn bij zwaardere sancties, bijvoorbeeld om ervoor te zorgen dat de resterende uitkering toereikend is voor de noodzakelijke uitgaven.

Artikel 8. Ingangsdatum, tijdvak van een afstemming en heroverweging

Afstemming van de uitkering gaat als volgt;
door middel van afstemming van het uitkeringsbedrag in de eerstvolgende maand(en).

Het afstemmen van de uitkering die in de nabije toekomst wordt verstrekt, is de gemakkelijkste methode en deze past de Dienst dan ook toe. Dan hoeft namelijk niet te worden overgegaan tot herziening van de uitkering en terugvordering van het te veel betaalde bedrag. In de praktijk zal dit meestal inhouden dat een afstemming plaats vindt met ingang van de eerste dag van de kalendermaand, die volgt op de kalendermaand waarin het besluit bekend is gemaakt. Voor de berekening van de hoogte van de afstemming moet worden uitgegaan van de voor die maand geldende uitkeringsnorm. In het besluit waarbij de afstemming van de uitkering aan de belanghebbende kenbaar wordt gemaakt wordt geen periode genoemd waarover de afstemming plaatsvindt. Het is voldoende uitsluitend mededeling te doen omtrent de duur van de afstemming (één of twee maanden) en te vermelden dat bij ongewijzigde omstandigheden de afstemming zal ingaan per de eerste dag van de eerstvolgende kalendermaand.

De hoofdregel is dat een afstemming plaatsvindt naar de toekomst. Uitzondering op deze hoofdregel is: dat bij een aanvraag om uitkering vanaf de eerste uitkeringsdag de afstemming op de uitkering plaatsvindt, tenzij de verwijtbare gedraging op een later tijdstip heeft plaatsgevonden.

Als de gedraging schending van de inlichtingenplicht betreft kan aangifte worden gedaan bij het OM, ook als de vordering minder bedraagt dan de aangiftegrens van € 10.000 (uitzondering 5 in de Aanwijzing Sociale Zekerheidsfraude).

Als bij beëindiging van de uitkering het besluit tot afstemming/afstemming niet of niet volledig ten uitvoer kan worden gebracht, is het bestuur bevoegd om bij een nieuwe aanvraag om een uitkering, alsnog een afstemming op te leggen respectievelijk ten uitvoer te brengen of het restant van de afstemming op te leggen en ten uitvoer te brengen. Zorgt de belanghebbende ervoor dat hij of zij niet binnen één jaar na bekendmaking van het afstemmingsbesluit opnieuw uitkeringsafhankelijk wordt, dan wordt de afstemming niet opgelegd of niet verder ten uitvoer gebracht.

Een afstemming wordt voor bepaalde tijd opgelegd. Hierdoor weet de belanghebbende aan wie een afstemming is opgelegd waar hij/zij aan toe is. Het bestuur kan na afloop van de periode waarvoor de afstemming is getroffen, opnieuw overgaan tot afstemming als er sprake is van volharding van het verwijtbare gedrag. Hiervoor is dan wel weer een apart besluit nodig.

Vindt afstemming voor een langere duur dan drie maanden plaats, dan vindt er een herbeoordeling plaats. Dit is geregeld in artikel 18, derde lid van de WWB. Gelet op een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (LJN: BN1383, 10/1693 WWB) dient de beoordeling éénmaal binnen maximaal drie maanden, te rekenen vanaf het opleggen van de afstemming, plaats te vinden. Die herbeoordeling blijft beperkt tot één keer. Dit, omdat naar het oordeel van de CRvB, een verandering in het gedrag van de belanghebbende in die periode nog kan worden verondersteld te zijn veroorzaakt door de opgelegde afstemming.

Bij de herbeoordeling hoeft niet opnieuw een besluit te worden genomen, waarbij alle relevante feiten en omstandigheden opnieuw tegen het licht worden gehouden. Een marginale beoordeling volstaat. Het bestuur moet enkel beoordelen of het redelijk is dat de afstemming ongewijzigd kan worden gecontinueerd. Daarbij kan worden gekeken naar de omstandigheden waarin de belanghebbende verkeert maar ook of de belanghebbende nu wel aan zijn/haar verplichtingen voldoet. Dat de belanghebbende (en zijn/haar gezinsleden) door de afstemming van de uitkering in financiële problemen raken is op zich geen reden om de afstemming te matigen dan wel van verdere afstemming af te zien. De financiële gevolgen van de afstemming dienen door de belanghebbende te worden gedragen en behoort tot diens eigen verantwoordelijkheid.

Aan de belanghebbende wordt bij besluit alleen de mededeling gedaan de reden van continuering of matiging van de afstemming.

Hoofdstuk 2. Samenloop en recidive

Artikel 9. Samenloop van gedragingen

De regeling voor samenloop ziet op de volgende mogelijke situaties. Enerzijds de situatie dat sprake is van één gedraging die schending van meerdere verplichtingen oplevert; in dat geval dient uit te worden gegaan van de verplichting waarop de hoogste afstemming van toepassing is (lid 1). Anderzijds is de situatie geregeld waarin sprake is van verschillende gedragingen (meerdaadse samenloop, lid 2).

In het laatste geval moet voor iedere afzonderlijke gedraging een afstemming worden opgelegd, tenzij dit niet verantwoord is. Deze optelsom van verschillende afstemmingen wordt direct na constatering van de verwijtbare gedraging gelijktijdig ten uitvoer gebracht.

Artikel 10. Recidive

Indien binnen twaalf maanden na bekendmaking van een eerdere verwijtbare gedraging opnieuw sprake is van een verwijtbare gedraging, wordt de grotere mate van verwijtbaarheid tot uitdrukking gebracht in een verdubbeling van de hoogte of duur van de afstemming.

Met een eerdere verwijtbare gedraging wordt bedoeld de laatst bekende-gedraging die aanleiding is geweest tot een afstemming en ongeacht of deze feitelijk tot uitvoering is gebracht. Hiermee wordt ook bedoeld de afstemming die is omgezet in een schriftelijke waarschuwing of de verwijtbare gedraging waarbij is afgezien van een afstemming wegens dringende redenen.

Is vanwege de afwezigheid van elke vorm van verwijtbaarheid afgezien van een afstemming, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van recidive deze gedraging mee te tellen.

Voor het bepalen van de aanvang van de termijn van twaalf maanden, geldt het tijdstip waarop het besluit waarin de afstemming is medegedeeld, aan de belanghebbende is verzonden.

Een afstemming kan nooit hoger zijn dan honderd procent. Daarom wordt bij een gedraging waarvoor een afstemming van honderd procent geldt de duur van de afstemming verdubbelt in plaats van de hoogte.

Hoofdstuk 3. Niet nakomen van de verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling

Artikel 11. Gedragingen

De gedragingen die verband houden met het niet of onvoldoende medewerking verlenen aan uit de wet voortvloeiende verplichtingen of het verkrijgen of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid, worden in drie categorieën onderscheiden. Hierbij is de ernst van de gedraging het onderscheidend criterium. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging concretere gevolgen heeft voor het niet verkrijgen of behouden van betaalde arbeid. Dit is in de lijn met het gedachtegoed achter de WWB, de IOAW en IOAZ waarbij de belanghebbende zelf alles in het werk dient te stellen om zelf in zijn kosten van levensonderhoud te voorzien.

De uitkeringsgerechtigde die in het kader van de Wet inburgering een inburgeringstraject volgt kan verplicht zijn in het kader van de WWB te voldoen aan de arbeidsverlichtingen. Deze verplichting kan gecombineerd zijn met de verplichting het inburgeringstraject te volgen. Het niet of onvoldoende meewerken aan het inburgeringstraject is een gedraging die leidt tot een afstemming, idem als het niet of onvoldoende uitvoering geven aan de arbeidsverplichting.

De artikelen 11 en 12 van deze verordening moeten in onderlinge samenhang worden gelezen. De verwijtbare gedragingen die zijn genoemd in artikel 11, zijn ondergebracht in categorieën. Aan die categorieën wordt in artikel 12 een gewicht is toegekend in de vorm van een afstemmingspercentage. De categorieën zijn gerangschikt naar toenemende zwaarte.

Eerste categorie:

De eerste categorie, onderdeel a, betreft de verplichting om zich als werkzoekende bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen in te schrijven en ingeschreven te blijven. Onderdeel b betreft de verplichting om het individuele trajectplan of plan van aanpak te ondertekenen. Deze verplichting geldt uiteraard alleen als dit wordt voorgeschreven.

Tweede categorie:

De tweede categorie, betreft de verplichting tot een actieve opstelling op de arbeidsmarkt in de ruimste zin des woord en de eigen verantwoordelijkheid van de belanghebbende zelf om voldoende te solliciteren en te voldoen aan een oproep.

Het kan hierbij gaan om gedragingen die direct een aanleiding vormen tot een beroep op uitkering of het zonder noodzaak langer voortduren daarvan. Het gaat hierbij om gedragingen die de kansen op arbeidsinschakeling verminderen en het stellen van onredelijke eisen over aanvaardbare arbeid.

Voorbeelden hiervan kunnen zijn: het belemmeren van een bemiddelingspoging door afwijkend gedrag, houding, uiterlijk vertoon en verzorging (kleding, piercings, tatoeages of haardracht), het stellen van irreële eisen of ongebruikelijke werktijden, negatief gedrag bij sollicitaties en onvoldoende meewerken aan het (opgesteld) trajectplan of plan van aanpak, waaronder ook sociale activering verplicht kan worden.

Onderdeel c. betreft de verplichting om mee te werken aan onderzoeken in het kader van de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling. Zonder medewerking is het niet mogelijk om een goed beeld te krijgen welke middelen het Bestuur moet inzetten om het voor de belanghebbende mogelijk te maken om arbeid te aanvaarden.

Re integratiebedrijven, of andere instanties aan wie het bestuur werkzaamheden in het kader van uitoefening van de wet heeft opgedragen, kunnen ook oproepen verzenden voor een afspraak: Het niet nakomen daarvan vallen eveneens onder de werking van dit artikel.

In onderdeel d. gaat het om een voorziening gericht op arbeidsinschakeling die aan de belanghebbende is aangeboden en deze maakt hiervan geen of onvoldoende gebruik. Bijvoorbeeld door niet op te komen dagen voor een afspraak. Onderdeel d. is alleen van toepassing als door het gedrag van de belanghebbende het re-integratietraject leidt tot vertraging van het traject. De gedragingen bedoeld in deze categorie hebben niet tot gevolg dat het traject/plan van aanpak definitief geen doorgang vindt of voortijdig moet worden beëindigd.

In onderdeel g. gaat het om inspanningen van jongeren in eerste vier weken na de melding De plicht tot arbeidsinschakeling geldt vanaf datum melding (zie artikel 9 lid 1 WWB).

Specifiek voor personen jonger dan 27 jaar geldt dat zij worden beoordeeld op hun inspanningen in de eerste vier weken na de melding (artikel 43 lid 4 en 5 WWB). Is geen enkele inspanning verricht, dan bestaat op grond van artikel 13 lid 2 onderdeel d WWB geen recht op uitkering. Zijn er wel inspanningen verricht, maar naar het oordeel van het bestuur onvoldoende, dan kan het bestuur de uitkering afstemmen. Een aparte grondslag in deze verordening opnemen is strikt genomen niet noodzakelijk. Vanwege de herkenbaarheid is er voor gekozen om deze toch op te nemen in deze afstemmingsverordening.

Derde categorie:

In de derde categorie, onderdeel a. en b. betreft het niet aanvaarden van algemeen geaccepteerde arbeid. Maar ook het door eigen toedoen voorafgaande aan de aanvraag voor de uitkeringsverlening niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid. Dit, ongeacht of het een deeltijdarbeid betreft en ongeacht of het arbeid betreft waarbij gebruik gemaakt wordt van een voorziening als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onderdeel a van de WWB, respectievelijk artikel 34, eerste lid van de IOAW/ IOAZ;

Onderdeel c. betreft eenzelfde soort gedraging als bedoeld onder b., nl. door eigen toedoen het verliezen van resp. het geen aanspraak kunnen maken op een voorliggende voorziening. Onderdeel e. gaat om dezelfde soort gedragingen als bedoeld in de tweede categorie onder d., echter met het verschil dat de gedraging heeft geleid tot het definitief geen doorgang vinden of voortijdig afbreken van een traject.

Artikel 12. Hoogte en duur van de afstemming

Zie de toelichting bij artikel 11.

Hoofdstuk 4. Niet of onvoldoende nakomen van de inlichtingenplicht

Artikel 13. Te laat verstrekken van gegevens (binnen of buiten de hersteltermijn WWB/IOAW/IOAZ/Bbz of aanvultermijn Awb)

Als een belanghebbende de voor de verlening van de uitkering van belang zijnde gegevens of gevorderde bewijsstukken niet op tijd verstrekt, wordt het recht op uitkering opgeschort op grond van artikel 54, eerste lid van de WWB respectievelijk artikel 17, eerste lid van de IOAW/ IOAZ.

In geval het een aanvraag voor een uitkering betreft, wordt bij het niet op tijd verstrekken van gegevens of bewijsstukken de behandeling van de aanvraag opgeschort op grond van artikel 4:15 en met toepassing van art. 4:5 van de Algemene wet Bestuursrecht.

In beide situaties doet het bestuur mededeling van de opschorting aan de belanghebbende en geeft daarbij belanghebbende een redelijke termijn waarbinnen hij feitelijk gezien voor de *tweede maal*, zijn verzuim dient te herstellen resp. zijn aanvraag dient aan te vullen.

Worden de gevraagde gegevens binnen de hersteltermijn of aanvultermijn verstrekt, dan wordt de uitkering voortgezet resp. de aanvraag voor een uitkering in behandeling genomen en vindt bovendien een afstemming plaats. De hoogte van deze afstemming is bepaald op tien procent gedurende één maand.

Wordt de gevraagde informatie niet binnen de gestelde termijn verstrekt, dan wordt de aanvraag niet in behandeling genomen resp. de uitkering stopgezet (intrekken van het besluit tot toekenning van de uitkering). Dit, op grond van respectievelijk: (indien het een aanvraag betreft) artikel 4:5, eerste lid Algemene wet Bestuursrecht of (indien het een lopende uitkering betreft) artikel 54, vierde lid van de WWB of respectievelijk artikel 17, vierde lid van de IOAW/ IOAZ.

Op het moment dat de belanghebbende op een later moment opnieuw een beroep op een uitkering doet wordt als gevolg van zijn eerdere verzuim een afstemming opgelegd. De hoogte van deze afstemming bedraagt tien procent gedurende één maand.

Artikel 14. Verstrekken van onjuiste of onvolledige inlichtingen zonder gevolgen voor de uitkering

In dit artikel wordt de zogeheten 'nulfraude' geregeld: het verstrekken van onjuiste of onvolledige inlichtingen, zonder dat dit heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van uitkering. Voorbeelden van nulfraude zijn het niet opgeven van een vermogensbestanddeel onder de vermogensgrens of het niet melden van vrijwilligerswerk.

Artikel 15. Verstrekken van geen, onjuiste of onvolledige inlichtingen met gevolgen voor de uitkering

In artikel 17, eerste lid van de WWB en artikel 13 van de IOAW/ IOAZ is bepaald dat belanghebbende op verzoek of onverwijld uit eigen beweging mededeling doet van alle feiten en omstandigheden waarvan hem/ haar redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op zijn arbeidsinschakeling en/ of het recht op uitkering. De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in de hoogte van het bruto benadelingsbedrag. Dit is de verleende uitkering inclusief de af te dragen loonbelasting en de premies volksverzekeringen conform de Wet op de loonbelasting 1964 en de ziekenfondspremie. Voor zover van toepassing wordt onder het benadelingsbedrag tevens verstaan het ten onrechte betaalde bedrag aan re-integratiemiddelen.

Onder 'onverwijld' wordt verstaan 'direct' oftewel binnen één week nadat de belanghebbende kennis heeft van het feit dan wel omstandigheid als bedoeld in artikel 17, eerste lid, van de WWB, respectievelijk artikel 13 van de IOAW/ IOAZ of binnen één week nadat het feit/ omstandigheid zich heeft voorgedaan.

tweede lid

De afstemming wegens het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht bedoeld in artikel 17 van de WWB, respectievelijk artikel 13 van de IOAW/ IOAZ wordt afhankelijk gesteld van de hoogte van het bruto bedrag aan uitkering of re-integratiemiddelen dat als gevolg van de schending van die verplichting ten onrechte of te veel aan de belanghebbende is betaald of ten behoeve van de belanghebbende aan een derde is betaald.

Afstemming vindt plaats door middel van afstemming van de uitkering over de eerstvolgende maand(en) of met terugwerkende kracht, door middel van een herziening (artikel 54, derde lid WWB of artikel 17, derde lid IOAW/ IOAZ) en terugvordering (artikel 58 WWB of artikel 25 van de IOAW/ IOAZ) van de uitkering.

derde lid

Bepaald is dat er een minimale afstemming plaatsvindt bij een gedraging zoals genoemd in het eerste lid van € 100,00.

Tot slot is in het vierde lid opgenomen de relatie met de strafrechtelijke sanctie.

De gemeenten, i.c. de Dienst heeft de verplichting om een proces verbaal op te maken en aangifte te doen bij het Openbaar Ministerie (OM) als er sprake is van fraude en het benadelingsbedrag is hoger dan € 10.000,00 (de Aangifterichtlijn sociale zekerheid). De taakverdeling tussen de Dienst en het OM blijft bestaan en zal de Dienst bij fraude een afstemming op de uitkering moeten toepassen. Het doen van aangifte bij het OM van fraude sluit het nemen van een besluit tot afstemming van de uitkering dus niet uit. Beide sancties kunnen samengaan.

Uitgangspunt is dat het OM bij de straftoemeting rekening houdt met de afstemming die is opgelegd door het Bestuursorgaan.

Aan de andere kant is het niet logisch om over te gaan tot het afstemmen van de uitkering, als het OM inmiddels een sanctie heeft opgelegd.

Het beleid bij de Dienst is dat, zolang het OM de gedraging in onderzoek heeft, wordt de uitvoering van het besluit tot afstemming opgeschort. Het 'una via' beginsel (geen

samenloop van sancties op dezelfde onrechtmatige gedraging dan bij beslissing van één enkel overheidsorgaan) verzet zich tegen 'dubbele bestraffing'.

Zodra het OM over gaat tot strafvervolgning, dan wordt middels een besluit de opgeschorte afstemming omgezet in een intrekking van het eerder genomen besluit tot afstemming. Gaat het OM daarentegen niet over tot strafvervolgning, dan wordt de opschorting opgeheven en alsnog uitvoering gegeven van het eerder genomen afstemmingsbesluit. Het spreekt voor zich dat de belanghebbende hieromtrent middels een kennisgeving (= geen besluit) geïnformeerd wordt.

N.b.: Opmerking ten aanzien van de aangiftegrens van € 10.000,00.

In de Aanwijzing Sociale Zekerheidsfraude wordt als aangiftegrens een benadelingsbedrag van € 10.000,00 gehanteerd. Bij fraudebedragen beneden de aangiftegrens zal het OM in de regel geen strafvervolgning inzetten. In een aantal gevallen kan echter bij wijze van uitzondering ook strafvervolgning plaatsvinden bij fraudebedragen beneden de € 10.000,00. Op grond van de Aanwijzing Sociale Zekerheidsfraude geldt de grens van € 10.000,00 voor strafrechtelijke afdoening niet voor zaken tegen verdachten die geen uitkering (meer) genieten. Het bestuur kan dus ook bij een benadelingsbedrag beneden de aangiftegrens aangifte doen bij het OM, indien er geen afstemming kan worden toegepast.

Hoofdstuk 5. Overige gedragingen die leiden tot een afstemming

Artikel 16. Het niet tijdig voldoen aan een oproep

Dit artikel heeft betrekking op de situatie waarin met de belanghebbende, in verband met een onderzoek in verband met het recht op uitkering, een afspraak is gemaakt die, niet wordt nagekomen. Dit, zonder dat de belanghebbende hiervan van te voren bericht van verhindering heeft gedaan of zonder geldige reden. Dit leidt tot een afstemming van de uitkering met twintig procent gedurende één maand.

De oproepen voor een onderzoek kunnen betrekking hebben op onderzoeken die verband houden met de arbeidsinschakeling of onderzoeken ter vaststelling naar de rechtmatigheid van de uitkering. Onder een oproep voor een onderzoek wordt mede verstaan een oproep van derden met wie de dienst samenwerkt op het gebied van de uitvoering van de wet (zoals re integratiebedrijven of instellingen voor een medische toets).

Artikel 17. Nadere verplichtingen

In artikel 55 van de WWB wordt de mogelijkheid geboden om naast de in Hoofdstuk 2 van de WWB opgenomen verplichtingen aan de belanghebbende andere verplichtingen op te leggen die strekken tot arbeidsinschakeling of vermindering dan wel beëindiging van de uitkering. De verplichting om zich onder medische behandeling te stellen, is expliciet opgenomen in dit artikel van de WWB. Een ander voorbeeld is de verplichting om mee te werken aan een schuldhelpverlening of dat het bestuur uit naam van de belanghebbende noodzakelijke betalingen uit de toegekende uitkering verricht resp. de uitkering in natura verstrekt (art. 57 WWB). Ook een verplichting kan inhouden het eisen van alimentatie door de bijstandsgerechtigde van de onderhoudsplichtige.

Artikel 18. Zeer ernstige misdragingen

Onder de term 'zeer ernstige misdragingen' kunnen diverse vormen van agressie worden verstaan, zij het dat er sprake moet zijn van verwijtbaarheid en van gedrag dat in het normale menselijke verkeer in alle gevallen als onacceptabel wordt beschouwd.

Vernieling van zaken valt buiten het bereik van deze afstemming. Hiervoor wordt aangifte gedaan en worden de kosten verhaald.

Het bestuur kan alleen de uitkering afstemmen als er een verband bestaat tussen de ernstige misdrijving en (mogelijke) belemmeringen bij het vaststellen van het recht op een uitkering. Het recht op uitkering kan daarom alleen worden afgestemd wegens het zich zeer ernstig misdrijven als dit heeft plaatsgevonden bij het (niet) nakomen van een (andere) aan

de uitkering verbonden verplichting (zie bijvoorbeeld CRvB 06-07-2010, nr. 08/2025 WWB, LJN BN0660). Vandaar dat in artikel 18 van deze verordening wordt bepaald dat de zeer ernstige misdrijvingen moeten hebben plaatsgevonden onder omstandigheden die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van WWB, IOAW of IOAZ. Indien een belanghebbende zich zeer ernstig misdrijft, geheel los van een (andere) aan de uitkering verbonden verplichting - hij komt bijvoorbeeld uit eigen beweging stennis maken - dan is binnen de WWB (respectievelijk IOAW en IOAZ) tegen deze gedraging geen sanctie mogelijk.

Een belanghebbende heeft ook een inlichtingenplicht jegens het UWV. Daarom kan geconcludeerd worden dat ook zeer ernstige misdrijvingen jegens (medewerkers van) het UWV, zouden kunnen leiden tot een afstemming van de uitkering op grond van de afstemmingsverordening. Het zich zeer ernstig misdrijven jegens het bestuur in de zin van artikel 18 lid 2 WWB, en artikel 20, lid 2 van de IOAW respectievelijk IOAZ omvat tevens het zich misdrijven jegens een medewerker van het reïntegratiebureau, omdat deze personen werken in opdracht van het bestuur en de misdrijving van negatieve invloed is op de op belanghebbende rustende verplichting tot arbeidsinschakeling (zie Rechtbank Rotterdam 26-03-2008, nr. 07/1478, LJN BC9884).

Onder de term 'zeer ernstige misdrijvingen' kunnen diverse vormen van agressie worden verstaan. Wat betreft het vaststellen van de ernst van de gedraging, kunnen bijvoorbeeld de volgende vormen van agressief gedrag als onacceptabel worden beschouwd:

- fysiek geweld gericht jegens een persoon;
- verbale bedreiging met geweld jegens een persoon of bedreigingen die betrekking hebben op inbreuk in de private situatie van een persoon (waaronder ook indirecte verwijzingen naar privé adres van de persoon of diens gezinssituatie, het volgen van een persoon);
- fysiek dreigende houding jegens een persoon, al dan niet met een wapen;
- ongewenst lichamelijk contact, zoals spugen, krabben en beetpakken;
- aanhoudend of veelvuldig ongewenst gedrag, hetgeen voortduurt na een mondelinge (of schriftelijke) waarschuwing (regelmatig schelden vloeken, beledigende taal bezigen, discriminerende opmerkingen maken etc.);
- intimidatie (uitoefenen van psychische druk);
- afpersing en dreiging, zoals het willen verkrijgen van (financiële) voordelen waarop (vooralsnog) geen recht bestaat door middel van agressief gedrag;
- zaakgericht geweld (vernielingen);
- een combinatie van agressievormen.

Voor het bepalen van verwijtbaarheid van de misdrijving zal gekeken moeten worden naar de omstandigheden waaronder de misdrijving heeft plaatsgehad. In dit verband is het relevant een onderscheid te maken tussen instrumenteel geweld en frustratiegeweld. Van instrumenteel geweld is sprake als iemand het toepassen van geweld bewust gebruikt om een bepaald doel te bereiken (bijvoorbeeld het verkrijgen van een uitkering). Agressie die ontstaat door onmacht, ontevredenheid, onduidelijkheid en dergelijke kan worden aangeduid met frustratieagressie. Het zal duidelijk zijn dat de mate van verwijtbaarheid bij instrumenteel geweld groter is dan bij frustratiegeweld.

Afhankelijk van de ernst van de misdrijving, dient er een afweging te worden gemaakt of de sanctie punitief dan wel een reparatoire karakter moet zijn.

Ten aanzien van de afstemming als reactie op ernstige misdrijvingen neemt de wetgever het volgende standpunt in: er is sprake van een reparatoire sanctie zolang er maar enig verband is tussen de ernstige gedraging en mogelijke belemmeringen voor de dienst bij het vaststellen van de uitkering. Indien er geen enkel verband is tussen het wangedrag van de betrokkene en de mogelijkheid van het vaststellen van het recht op uitkering zou er wel sprake kunnen zijn van een punitieve sanctie.

Bij het toepassen van een afstemming van de uitkering en het tegelijkertijd aangifte doen bij de politie (is strafrechtelijk, punitief karakter) moet rekening worden gehouden met het feit dat dit consequenties kan hebben voor de uitvoering van de afstemming. Op grond van internationale verdragen volgt dat niemand voor een tweede keer kan worden berecht of gestraft voor een strafbaar feit waarvoor hij reeds overeenkomstig de wet en het procesrecht van elk land bij onherroepelijke uitspraak is veroordeeld of waarvan hij is vrijgesproken.

Artikel 19. Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid

Aan de WWB ligt het beginsel ten grondslag dat eenieder in eerste instantie in zijn eigen bestaan (skosten) dient te voorzien. Pas wanneer dat niet mogelijk is, kan men een beroep doen op uitkering. Hoofregel is dus dat iedereen alles zal moeten doen en nalaten om een beroep op uitkering te voorkomen. Leidt een gedraging ertoe dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag is aangewezen op uitkering, dan is sprake van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Hiervan is in ieder geval sprake bij de volgende gedragingen (als die er toe leiden dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag is aangewezen op uitkering):

- een onverantwoorde besteding van vermogen of vermogensbestanddelen;
- geen of een te late aanvraag doen voor een voorliggende voorziening;
- het doen van een schenking
- geen of te late aanvraag doen voor een voorliggende voorziening en daardoor het missen van die voorliggende voorziening
- het niet nakomen van de verplichting tot het instellen van een alimentatievordering

Het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid is een gedraging die ook zou kunnen worden gekwalificeerd als een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Vanwege de samenhang met de arbeidsverplichtingen is er echter voor gekozen deze gedraging onder te brengen in artikel 11 van deze verordening.

Op grond van dit artikel kan de uitkering worden verlaagd wegens het betonen van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in de hoogte van het benadelingsbedrag. Dat is het te veel betaalde bedrag aan uitkering.

Tweede, derde en vierde lid

In het tweede, derde en vierde lid wordt een relatie gelegd tussen de hoogte van de afstemming en het benadelingsbedrag.

Als het gaat om het onverantwoord besteden van vermogen of het doen van een schenking, dient voor het benadelingsbedrag gelezen te worden; het te snel ingeteerd bedrag/vermogen waarbij rekening wordt gehouden met het zgn. bescheiden vrij te laten vermogen en in situaties de toegestane wijze van interen (tot maximaal 1½ x de van toepassing zijnde norm + premie zorgverzekering).

Als het gaat om het verwijtbaar geen beroep kunnen doen op een voorliggende voorziening, door deze niet te gelde te maken dan wel weigeren er een beroep op te doen dient voor het benadelingsbedrag gelezen te worden het bedrag waarop aanspraak had kunnen worden gemaakt.

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Artikel 21. Hardheidsclausule

Van het gestelde in deze verordening kan worden afgeweken als:

- zich in het individuele geval situaties voordoen waarin op het moment van de vaststelling van deze verordening niet is voorzien;

- onverkorte toepassing in het individuele geval leidt tot onbillijkheid van overwegende aard. Dit gelet op het betoonde besef van verantwoordelijkheid en het al dan niet volledig nakomen van de verplichtingen door de belanghebbende,

Afwijking van de standaardafstemming kan zowel een verzwaring als een matiging betekenen. Deze bepaling maakt maatwerk mogelijk. Dit, met in achtneming van de ernst van de gedraging, de mate waarin de gedraging verweten kan worden en de omstandigheden van persoon en gezin.

Artikel 22. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2012. Hierbij is aansluiting gezocht met de datum van inwerkingtreding van een aantal voor de WWB van belang zijnde wetsvoorstellen, zoals het wetsvoorstel "Wijziging van de Wet werk en uitkering en samenvoeging van die wet met de Wet investeren in jongeren gericht op bevordering van deelname aan de arbeidsmarkt en vergroting van de eigen verantwoordelijkheid van uitkeringsgerechtigden" (32 815).

Artikel 23. Overgangsbepaling

Al naar gelang de omstandigheden kunnen bepalingen van deze verordening voor de belanghebbende gunstiger of ongunstiger uitpakken. Afstemmingswaardige gedragingen die hebben plaatsgevonden vóór 1 januari 2012 worden beoordeeld op basis van de Afdeling afstemming van de uitkering en langdurigheidstoelage zoals laatstelijk vastgesteld bij besluit van 28 maart 2007 wordt ingetrokken per 1 juli 2011, tenzij de bepalingen uit de huidige verordening gunstiger zijn.

Artikel 24. Intrekking oude regeling

Dit artikel hoeft geen nadere toelichting

Artikel 25. Citeertitel

In dit artikel is de citeertitel neergelegd van deze verordening.